

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות יב.

עין משפט נר מצוה

למ א מיי פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה כג.
 במ ב מיי פ"ה מהל' שבועות יו"כ הל' טו:
 במ א מיי פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה כד.
 במ ד מיי פ"ד מהל' שבת מהל' טו:
 במ ה מיי פ"ד מהל' שבת מהל' טו:
 הלכה ג:

מוסף רש"י

פר ושעיר של ידו"ב. שכן מטואות הפנימיות (לע"ל א). והפריש אחרים תחתיהם. ותמכרו כן ואחר כך נמלאו האזניים (הוריות) וכן ושעיר ע"ז. צבור שחטפו בע"ז בזהר"ל כ"ד. מביאין פר לעולה ושעיר למטואות, כדכתיב: כפרתם שלח לך, ואותו שעיר מקח דמו על הפרדות ועל מונח הבה, כדלמך נחמתי כפרק צ"ג (שם). אחרים תחתיהן. ומלאו הכלשונים (יומא סה). כולך ימותו. דלא דמי לשעירי הגולגולת דמן כהו ומתניין לא קריבו כדלג זה יקריבו כגולגולת, אבל אלו אינן ראוין עד יום הכפורים לשנה הבאה וכבר עברה לה שנה והיו לה מטרומה ישנה והלבך ימותו כדין מטואות שכפרו כעליה. שנהלם למטה מקיץ ממש מטואות ממות וזו אחת מן (לע"ל א). לזדבחה. לקין המונח והיא קריבה נדבט צבור ובאה מן המטרומה של כל הכושטות האמורות בכל מקום (יומא ג). שאין חטאת צבור מתה. וזו גמירי חמש מטואות ממות ביידיד גמירי (שם). ר' אליעזר אומר ימותו כל צדדי של ר"א היה עושה אשם כחטאת כלל דבר שגמרא (ויקרא ו) חטאת כחטאת, וכן גבי שונות דמה לפנים במסכת זבחים (י' פסחים ע"ג).

שאני קטורת ד'ית ליה תקנתא ברעיה. תימה דה"ל למינקט תקנתא דתמידים וה"ל דלית להו תקנתא בקיץ למזבח שתקנה זו עושיין בתמידין כדלמך בסמוך ו"ל דרבותא נקט דלפני תקנה מועטת כוון אין בקטורת וד"ל לעיל (דף י') דפרקי רבה לרב חסדא ממתני דמותר הקטורת

אמאי לא משני הכי ויש לומר משום דרב חסדא אית ליה שאין לב צית דין מתנה בשום מקום להפקיע קדושת הגוף: **וממאי** דר' יהודה היא. תימה כי אמאי נמי כר' יהודה מני למינער שאני חטאת צבור דלית להו תקנתא ברעיה דהא ר' יהודה אמר לעיל כולם ימותו ומינה עדיפא מינה קאמר דלמלא ר"מ היא ואפי' בהגן חילוניס דשכימי לית ליה לב צ"ד מתנה עליהן:

מקיצין בהן את המזבח. תימה דכפרק המזבח (מנחות ע"ט: ושם) משמע דאלו לרעיה דאמר ומי אית ליה לר"ש לב צ"ד מתנה עליהן והא א"ר איתי צר אצין א"ר יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומשני שאני התם דלית להם תקנה ברעיה ו"ל דהתם משום חטאות משני הכי דעיקר מילתא דר' יוחנן משום דלייק ממתני דלית ליה לר"ש לב צ"ד מתנה אע"ג דא"ר יוחנן גמיר לה היינו לרצונן נפדין תמימים אבל לדברי ר"ש ממתני דייק וכן משמע מדנקט לר"ש ולא קאמר ר"ש אומר ואגב דנקט לדברי ר"ש נקט נמי לדברי חכמים ואם תאמר וממתני היכי מני דייק דלמלא הא דלא אהדר להו ר"ש לב צ"ד מתנה עליהן משום דלא איצטריך ו"ל כיון דגמיר ר' יוחנן לרצונן אית להו לב צ"ד דלא דשמעי לר"ש דלית ליה לא הוה להו לאקשויי לר"ש היאך הן קריבין:

אשם שמתו בעליו כו' א"א ש"מ גזירה א"א אחר כפרה אטו אפני כפרה. משמע דלאחר כפרה אפילו קודם ניתוק שרי מדאורייתא מדלא קאמר גזירה אחר ניתוק אטו קודם ניתוק משמע דליכא איסור אלף קודם כפרה והא דלמך בכל דוכתא^א דהלכתא גמירי לה דכל שזחטאת מתה באשם רעיה אר"ת דרעיה דרצונן היא והלכתא לא גמירי אלף כל שזחטאת מתה באשם קרב עולה והש"ס דנקט רעיה לפי שמתו אותה חכמים והעמידוהו בה ואינה אלף מדרבנן כדמשמע הכא והכי נמי מוכח בפסקים בסוף פרק אלו דברים (ע"ג). דאמר רב הוגא א"ר אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמלא לא צעו עקירה אזי הכי כי לא ניתק נמי פי' בשלמא אזי צעו עקירה כו' מש"ה צעו ניתוק דעבוד רצונן היכרא דע"י כך יצור לעוקרו אבל כיון דלא צעו עקירה לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה דכפ"ק דזבחים (דף ה' ע"ג) וצפ"ק דמנחות (דף ד' ע"ג) אמר רב הוגא אשם שניתק לרעיה כו' ניתק אין לא מאי טעמא אמר קרא הוה צהיייתו היא ופירש בקונטרס צהיייתו היא עד שניתק וע"כ דרשה גמורה היא דקאמר התם אלף הוה ליה לי ואר"ת דל"ג התם ניתק אין לא ניתק לא ובתמורה פרק אלו קדשים (דף י"ג ע"ג) אינו בשום ספרי^א ואפילו גרם ליה לא קאי דרשה דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא אלף אחר לפרש מאי טעמא כשר כשחטו סתם צלף עקירה אמר קרא הוה צהיייתו היא כלומר

אלף רצונ דאמרו לו. צמתני והכי אמרי ליה הואיל ואין כפרתן שיה וית לך לב צ"ד מתנה שאם אצד צוה יקריב לזה לכפרה אחרת היאך הן קריבין: **ממאי** דר' יהודה. קאמר ליה דלית ליה נמי אין כפרתן שיה כר"ש ומשום לב צ"ד מתנה הוה דקא מומיב ליה והכי קאמר ליה בשלמא כו': **דלמא**

ר"ת. קאמר לה דלית ליה כפרתן שיה והכי קאמר ליה כו': **מאי** עבדי להו. לתמידין שלא הוצרכו לצבור: **מקיצין** כהן אש המזבח. כשהמוצב צטל מקריבין אותו עולה לנדבט צבור כדשמעין ליה לר"ש דאמר צמתני^א גבי שעיר שלא קרב צוה יקרב צוה משום טעמא דכולן צאין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. אלמלא אפ"ג דלאו היינו דההיא כפרה גופה כיון דשייכא במקצתה קרב לה הי"נ אלו שזוקמו לזורך תמידין ולא הוצרכו יקריבו לקיץ המזבח שהרי לשם עולה הופרשו וקיין נמי עולה הוא. ולקמן (ע"ג) מפרש מהו לשון קיץ: **מודה** ר"ש צשעירי חטאות. שנקטו מתרומת הלשכה של שנה זו וניתומרו כגון שעיר של ר"ח ארז שאצד ונמלא צניסן שאינו ראוי ליקרב עוד לחובט צבור והכי הוה לקיץ המזבח מודה הוה שאין מקיצין בגופו ליקרב הוה עולה אלף צדמיו שרעה ולכשיזום יקחו צדמיו עולה לקיץ המזבח: **הסם**. הוא גבי תמידים

שלא הוצרכו קאמר ר"ש דמקיצים בגופו דמעיקרא עולה והשתא עולה אבל התם דמעיקרא חטאת והשתא עולה גזירה אחר כפרה אטו לפני כפרה אמר אביי אף אנן נמי תנינא^א פר ושעיר של יו"כ שאברו והפריש אחרים תחתיהם וכן שעירי ע"ז שאברו והפריש אחרים תחתיהם כולן ימותו דברי ר' יהודה ר' אלעזר ור"ש אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיון לנדבה שאין חטאת צבור מתה ואמאי נקרבו אינהו גופייהו עולה אלא לאו ש"מ גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבא אף אנן נמי תנינא^א ויהשני ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה ואמאי יקרב איהו גופיה עולה אלא לאו ש"מ גזירה אחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבינא אף אנן נמי תנינא^א ואשם שמתו בעליו או שנתכפרו בעליו ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר ימות רבי יהושע אומר יביא בדמיו עולה וליקרב^א היא גופא עולה דאלא לאו גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה שמע מינה תניא נמי הכי ימה הן מביאין מן המותרות קיין

שזחטאת מתה באשם רעיה אר"ת דרעיה דרצונן היא והלכתא לא גמירי אלף כל שזחטאת מתה באשם קרב עולה והש"ס דנקט רעיה לפי שמתו אותה חכמים והעמידוהו בה ואינה אלף מדרבנן כדמשמע הכא והכי נמי מוכח בפסקים בסוף פרק אלו דברים (ע"ג). דאמר רב הוגא א"ר אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמלא לא צעו עקירה אזי הכי כי לא ניתק נמי פי' בשלמא אזי צעו עקירה כו' מש"ה צעו ניתוק דעבוד רצונן היכרא דע"י כך יצור לעוקרו אבל כיון דלא צעו עקירה לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה דכפ"ק דזבחים (דף ה' ע"ג) וצפ"ק דמנחות (דף ד' ע"ג) אמר רב הוגא אשם שניתק לרעיה כו' ניתק אין לא מאי טעמא אמר קרא הוה צהיייתו היא ופירש בקונטרס צהיייתו היא עד שניתק וע"כ דרשה גמורה היא דקאמר התם אלף הוה ליה לי ואר"ת דל"ג התם ניתק אין לא ניתק לא ובתמורה פרק אלו קדשים (דף י"ג ע"ג) אינו בשום ספרי^א ואפילו גרם ליה לא קאי דרשה דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא אלף אחר לפרש מאי טעמא כשר כשחטו סתם צלף עקירה אמר קרא הוה צהיייתו היא כלומר

באותה הייתה שסופה להיות דהיינו עולה דהכי גמירי שקרב עולה בזהר"ל הוה היא ממתלה צלף עקירה ואף על גב דקרא קאי ממפריסי הפרסה^א ה' חטאות המתות וגמר מהתם מה התם צמתיה אף על גב דהתם הלכתא היא: **תניא** נמי הכי מה הן מביאין ב'. נראה דמייא סיימתא דגורינ אטו קודם כפרה מדלא קתני מה הן עושיין מן המותרות אלף מה הן מביאין מן המותרות. אלף שחטו סתם צלף עקירה אמר קרא הוה צהיייתו היא כלומר

(א) צמ. ועב"ז, (ב) לעיל יא. [וש"ט, (ג) וימא"ב. תמורה (ב) צמ. (ד) תמורה כ: [פסקים ע"ג]. (ה) צמ. תמורה יא. חסדא ר' אלעזר, (ו) הוה גופיה ועב"ז, (ז) [לעיל ג.], (ח) נזיר כה: תמורה יא. (ט) [אלף לפניו חסדא].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבי כו' ע"גה ושוחטה ומסכי: (ב) תוס' ד"ה אשם וכו' הפרסה פ"ה חטאות:

רבינו חננאל

ר' יוחנן האי גמרא גמיר לה. ר' שמעון הני תמידין שלא הוצרכו לצבור מקיץ בהו למזבח כלומר מקריבין אותו שלא לשום תמידין. אלא כמו מיני מגדים שאינן כענין מקריבין הסעודה כך ענין קיץ המזבח. והני מילי תמידין דמעיקרא עולות נינהו. והשתא נמי מקריבין אותן עולות לקיץ למזבח כמו דורון ולא כמו חובה (אלא) [אבל] כגון שעירי חטאת ששתיירו וכיוצא בהן אף מקיצין בגופן לשום עולה. דהיישקן לאחר כפרה אע"ג דפקעה מון קדושה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלא מקיצין בדמיון: אמר רבא אף אנן נמי תנינא והשני ירעה עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה. לקיץ המזבח לאו ש"מ גזירה אחר כפרה אטו לפני כפרה. נראה דמיון מן המותרות.